

Ujra egy szegedi, akit a külföld fedezett föl.

— Muráti Frigyes. —

(Saját tudósítónktól.) Hollós József doktor esete megismétlődött. Csak néhány hete, hogy Hollós drt orvos-tudományi műveért a párisi akadémia kitiüntette, már is egy másik szegedi embernek jelentős külföldi sikeréről számolhatunk be. Ez a másik szegedi ember: Muráti Frigyes, festőművész, nyugalmazott alezredes, a szegedi Francia Körnek csendes visszavonultságban élő nagytudású, európa-szerzte ismert elnöke.

Mikor Hollós doktor sikeréről beszámoltunk, akkor a szegediek siettek az elismerés pálmáját felleje nyújtani, akkor „őszintén gratuláltak“ neki a sikerhez. Addig azonban nem akarták észrevenni. Előbb a francia tudományos akadémiának kellett észrevenni és kitiüntetni, csak azután ismerték el Szegeden. Szinte különös, hogy a hozzánk mérhetetlen magasságban csillogó francia tudományos akadémia és francia nép közelebb áll a szegedi tudósokhoz és művészekhez, mint Szeged közönsége.

(Muráti Frigyes, a festő.)

Átnéztük a szegedi festőművészek névsorát. Összesen sincsenek sokan, de azért vannak néhányan. A Muráti Frigyes neve azonban nincsen benne. Kérdezősködtünk utána többektől. Ismerik sokan, mint a szegedi urtársadalom visszavonult, rokonszenves tagját, de mint festőt, mint művészt nem ismerik. Muráti Frigyes neve nem szerepel a szegedi művészek között. A kulturpalotában, a képzőművészeti egyesület tárlatán egyszer se szerepelt.

Annál meglepőbb az a „legmagasabb kitiüntetés“, amelyben a franciák részesítették Muráti Frigyes, a festőt. Tehát ismét a franciák. Ha magyar, különösen szegedi tehetség fölfedezéséről és elismeréséről van szó, akkor mindig a franciák a fölfedezők. Gyakran angolok, németek, de semmi esetre se magyarok. Nálunk nem divat tehetségeket fölfedezni, ellenkezőleg: nálunk elnyomni szeretik őket, megakadályozni a művészi kibontakozásukat, lehetetlenné tenni az ér-

vényesülésüket. Ez a magyar divat, a magyar őserény.

Muráti Frigyes több festményt küldött a La Rochelle-i kiállításra. A kiállításnak kiváló, európai hírű művészekből alakult zsürije ezeket a festményeket „a kiállítás leg-szebb művészi alkotásainak“ ismerte el és a legmagasabb kitiüntetéssel jutalmazta.

Most kapta meg Muráti Frigyes a két következő diplomát:

VILLE DE LA ROCHELLE. EXPOSITION INTERNATIONALE

Juillet-Octobre 1911.

Diplome de Hors-Concours, membre du Jury d'écerné á Monsieur Muráti Frigyes artiste Peintre á Szeged. (Hongrie.)
Le President du Jury. Le Vice President du Jury. Le directeur. Le Maire.

Magyarul:

La Rochelle város nemzetközi kiállítása. 1911. július—október.

Oklevél. Muráti Frigyes festőművész urnak, Szegeden, akinek a zsüri versenyen kívül szavazta meg az oklevelet.

A másik a nagy arany érmel való kitiüntetést dokumentáló diploma szövege a következő:

VILLE DE LA ROCHELLE. EXPOSITION INTERNATIONALE

Juillet-Octobre 1911.

Le Jury des Recompenses a d'écerné a Monsieur Muráti Frigyes, á Szeged, (Hongrie) un Diplome de medaille d' Or et Croix de Merite-pour ses Magnifiques Peintures.
Le President du Jury. Le Vice President du Jury. Le Directeur. Le Maire.

Magyarul:

La Rochelle város nemzetközi kiállítása. 1911. július—október.

A zsüri elismeréséül megszavazta Muráti Frigyes urnak, Szegeden, az arany érmet, festőművészi munkájának dokumentálására.

A francia lapok a legmelegebb elismerés hangján írják Muráti Frigyes művészetéről. A Bordeaux-ban megjelenő La France legelőször említi Muráti, akiről a következőkben nyilatkozik:

— „La Tableaux de M. Muráti Frigyes

peintre hongrois qui se trouveront a l'exposition feront l'admiration de tous les visiteurs ajoute le „Journal de l'Exposition“.

Magyarul:

Muráti Frigyes ur magyar festménysorozata úgy a közönség, mint a kiállítási ujság ítélete szerint az első.

(Látogatás a művésznél.)

E rendkívüli elismerések hírül vétele után munkatársunk ma fölkereste Muráti Frigyes szegedi Maros-utcai lakásán, hogy megtudja tőle élete és művészetének körülményeit s főleg azt a kirívó mellőzést, amelyet művészete kapcsán Szeged vele szemben tanúsít.

Erőteljes, dőlceg ember a művész. Lekötelező szíveséggel fogadott. Mellette két kis pöttöm legényke, 3—4 évesek, akik barátságos — „Bon jour Monsieur“ köszöntéssel fogadnak.

A kölcsönös udvariassági kérdések és feleletek után áttérek látogatásom céljára s megkérdelem: Mi az oka Mester, hogy Szegeden úgy társadalmi, de főleg művészi szempontokból oly inkluzív módon él? Miért nem állította ki a Kulturpalota tárlatán még egyetlen művét se Szegeden?

— Emlékszem a Szőry József dr esetére, aki négy év előtt Berlinbe küldötte föl néhány festményét a tárlatra. A berlini lapok mind a legnagyobb magasztalással írtak róla s különösen a Berliner Tageblatt valóságos dicsőhimnuszt zengett róla. Idehaza Szegeden észre sem akarták venni. Lekicsinyelték s még, amikor már Berlinben a német sajtó elismerte, még azután sem akarták elismerni, vagy méltányolni. Szőry dr végre is fölhagyott a festéssel s most csak a maga passziójára dilettánszkodik, egyébként kénytelen ügyvédi gyakorlatot folytatni, — hogy megéljen. Én tanultam a Szőry dr esetéből és rosszul esett volna, ha a szegedi kritika „elbánná“ velem és a művészetemmel. Félttem a szegedi kritikától és közönségtől. Ezért nem vagyok Szegednek festőművész. Mert hát — valljuk be őszintén, — a nemzeti főváros nem érett még meg arra, hogy a művészet is helyet találjon benne.

Közben megnézegetem a festményeket. Tiszaparti részlet. Ez is az. Ez is. Nini, ez itt a tápéi kapu.

virágot tapos. És hamar olyanná lesz, mint a taposott tartó, — virágtalan, sivár.

Veron: Az életet nem lehet illúziókban végig élni.

Dr Schönherrné: És az embernek sokszor be kell tartani a szemét. Nem kell olyan nagyon finom lelkűnek lenni, amilyen ön.

Ajnóti: Hogyan, hát beletörődjem abba, hogy az élet evés-ivásért és kiszabott ölelésekért van? Hol van akkor az emberi az életünkben?

Veron: Az illúziók csalással benőtt árkok. A gödröt nem látja az ember; — minduntalan belép és egyensúlyt veszít... Jobb a tarolt, meztelen földön biztosan járni és küzdeni az élet javaiért.

Ajnóti: Az élet java épen az illúziók! Vagy az evés, ivás, nemzés és öltözésben kimerülnek az élet javai? A ló is küzd az abrakért és a jobbfejta a nemzés gyönyöréből is részt kap. És (Veron felé fordulva.) ha önnek igazat adok, akkor nincs különbség a különféle küzdők céljai között. (Felmelegedve.) Akkor sincsenek lelki szükségletek csak testiek.

Veron: Az illúzió mindig csalódást hoz. Kiábrándít és elkiseríti az életet.

Ajnóti: Nem szabad azt egynemű káprázatnak nézni. Lehet az reális földbe ültetett virág is. És az ilyenre szükség van. Igaz, hogy legtöbbször beéri a testük táplálásával; — azok haladjanak csak a maguk után... A világot, a közszellemet nem a tápláló em-

berek irányítják. Talán a gondolkozók, az érzők; — az erős értelműek, nem pedig a kemény testűek.

Veron (Fészkelődik. Leplezni igyekszik idegességét.)

Ajnóti: Én, — ez a magam álláspontja — ha módomban leszek, — külön költözöm családomtól. Messze, más utcába. Elviszek magammal mindent, ami a feleségemre emlékeztet. És neki nem kell teljesebb emlékeztető két kis gyermekünknél. Azonban én is élek. És ő azt érezni fogja, míg így nem is gondol rá, hogy engem is érez, ha kis fiamat megcsókolja. És lelkességgel, nagyobb gondal fogja a kicsinyeket nevelni és olvas és művelődik. És ezekkel közelebb és közelebb jutunk egymáshoz lelkünkben.

Veron: Megbánja a test, ha a lélekhez jut minden kedvezés.

Ajnóti: Gyakran találkozunk majd és én udvarolni fogok neki. És újra megszeretem és újra meghódítom. És találkánk lesz. Ő minden szépről fog nekem beszélni. A kiesi apró háziügyek saját belügyei maradnak. És mi végig tisztelni és szeretni fogjuk egymást.

Dr Schönherrné: A feleségét ezalatt más fogja megszeretni. Aki közelebb lakik hozzá és többet foglalkozni vele. Az asszonyok odaadó hálával honorálják azokat, akik nekik több időt szentelnek.

Ajnóti: E tekintetben nincs aggódásom. Én félreállnék az utból, mielőtt az megeshetne. Szememben teljesen értéktelen az a szere-

lem, amelyet őrizni kell. Nem erőszakolnám... De hiszen mondtam, hogy az együtt-lakás intézménye soha nem lehet olv erős kapocs, mint az ápolit, gondozott szerelem. Ebben része van a léleknek. És aki a lelkével is szeret, azt nem kell féltetni.

Dr Schönherrné (Lekessen.): Nem adhatok igazat, de meg kell vallani, hogy amit mond, az fogva tart. Muszáj vele foglalkoznom. (Óráját nézi, félig zavartan.) De most már igazán készülnöm kell.

Ajnóti: Nagyságos asszony még nem mehet.

Dr. Schönherrné (Kiváncsian.): Miért?

Ajnóti: Hiszen el sem mondta, hogy minek köszönhetjük a kedves szerencsét?

Dr Schönherrné (Zavartan.): Látni akartam önöket. Nem elég ok az?

Ajnóti (Kétkedve nevet.): Lehetséges?

Dr Schönherrné: Tudja, hogy magától félek? Még soha nem érezem, hogy valaki így kiolvassa belőlem, amit gondolok.

Ajnóti: Csak ne nézzen gondolatolvasónak! Nincs abba semmi boszorkányság. Ma nagyon demokrata világban élünk. (Lopva Veron felé pillant.) Ma senki sem keresi fel embertársát, ha nincs szüksége embertársára. (Meghajolva.) Nagyságos asszonyom, rendelkezésére állok.

Dr Schönherrné: (Pajkosan jóízűt nevet. Elköszön kedvesen mindenkitől. Ajnóti-val el.)